

אלא אפילו נטמא [וכל שכן מי שנפל בו מום], או שהכוונה לא רק אם מת, אלא אפילו נפל בו מום, אבל אם נטמא, כיון שיחזור ויטהר אפשר להקריב משל הכהן גדול הראשון (תקלין חדתין וראה קרבן העדה). ובהגהות הגר"א גרס 'לא סוף דבר שמת אפילו נטמא וכו', ולא גרס 'אלא', והיינו שמסתפקת הגמ' כהן גדול שננטמא או שנפל בו מום האם שווה דינו לענין הקרבת מנחת חביתין לכהן שמת, ומביאה הגמ' ראה למי שנפל בו מום, ולענין טומאה נשאת הגמ' בספק (משנת אליהו), ויש שביאר שאפשר ללמוד ממום שהוא הדין לענין טומאה (ראה רמב"ם תמידין ומוספין ג, כ, וספר הליקוטים שם).

שְׁתֵּהָא מִנְחָתוֹ קָרִיבָה מִשְׁלַ יוֹרְשִׁים תִּלְמוּד לֹמֵר מִכְּנִי יַעֲשֶׂה אוֹתָהּ, היינו אחד מבניו, אבל לא כל הבנים יחדיו (ע"פ הרע"ב ורש"י מנחות נא, ב), ויש שסובר שבאה מכל היורשים (ע"פ רש"י שם).

אֵינָה בָּאָה אֶלָּא מִשְׁלַ צְבוּר שְׁנָאֵמָר חָק עוֹלָם, מִי שֶׁהִבְרִית כְּרוּתָה לוֹ, והברית כרותה עם הציבור ולא עם היחיד (מהר"א פולדא), שכרת ה' ברית עם ישראל שלא יכלו לגמרי [כמבואר בגמ' (תמורה טו, ב)] (חסדי דוד מנחות ז, ו). ויש שגרסו 'חק עולם ממי שהברית שלו', וכל העולם של ה' (קרבן העדה), והלימוד הוא ממה שכתוב בהמשך הפסוק 'חק עולם לה', והיינו שבאה משל ה', וזהו כל העולם שכולו של ה' (פני משה). ובהגהות הגר"א גרס 'חק עולם - מִשְׁלַ עוֹלָם', (וכניסת הבבלי מנחות נא, ב), והיינו משל ציבור, מתרומת הלשכה (רש"י שם).

כָּלִיל תִּקְטָר כָּלִיל לְהִקְטֹרֶה, ואינו משאיר ממנו שיריים לאכילה (תקלין חדתין, רש"י מנחות נא, ב בפ' הראשון), כדן מנחת כהן שעולה כולו על גבי המזבח, אף שבאה משל ציבור, ולדעת רבי יהודה אין צריך לזה פסוק, שהיורשים הם כהנים ומנחת כהן אינה נאכלת (תוס' שם ד"ה שתהא).

בו כִּיּוֹם נִתְמַנָּה לְהִיּוֹת כֶּהֱן גָּדוֹל, ומינו אותו להיות כהן גדול אף שלא עבד מעולם (תקלין חדתין), וכגון שבא מחוץ לארץ, כיון שלא נמצא גדול ממנו (חסדי דוד סנהדרין ז, א).

מִכִּיָּא שְׁתֵּים אַחַת לְחִינּוֹכוֹ וְאַחַת לְחֻבַּת הַיּוֹם, אחת לצורך חינוך עבודה, ועוד אחת למנחת עשירית האיפה של כהן גדול, ואינו צריך להביא קודם מנחת חינוך של כהן הדיוט אלא מספיק מנחת חנוך של כהן גדול, אבל בגמ' בבלי (מנחות עח, א) מבואר שצריך שלשה, אחת למנחת חינוך של כהן הדיוט, שניה לחינוך כהן גדול, ושלישית לחובת היום (תקלין חדתין). ויש שכתב, שגם כוונת רבי מנא שמביא שתי מנחות לחובתו מדיון כהן גדול, מלבד חובתו ככהן הדיוט וכדעת הבבלי (ר"ש סיריליאן). ויש לבאר, שנדון זה תלוי האם כהן גדול הוא כהן שנתווסף בו עוד קדושה, וצריך להביא שתי מנחות אחת לכהן הדיוט ועוד אחת לתוספת קדושת כהן גדול, או שכהן גדול הוא קדושה בפני עצמה, ואם כן אינו צריך אלא אחת לקדושת כהן גדול (אור שמח כלי המקדש ה, יז, וראה שם שתלה זה במחלוקת בגמ' יומא יב, א, אי אבנטו של כהן גדול שווה לאבנט של כהן הדיוט).

תּוֹסִפִּינִי בְּשַׁעַת הַבָּאָה תּוֹסִפִּינִי וְאֵין בְּשַׁחֲרִית תּוֹסִפִּינִי, מנחת החביתין היתה נאפת קודם הקרבתה, וצריך לאפותה בזמן ההקרבה ולא קודם לכן 'בשחרית' קודם עמוד השחר (קרבן העדה), ויש שביאר, שאין לאפותה קודם הקרבת תמיד של שחר, שמצות אפייתה מן המובחר הוא בזמן הראוי להקרבתה, שהוא אחר הקרבת התמיד, שהרי אין להקריב המנחה קודם התמיד [כמבואר בגמ' (תמיד כח, ב)] (הר אפרים, ע"פ ר"ש סיריליאן ומהר"א פולדא).

לֹא סוּף דָּבָר שְׁמַת אֶלָּא אֶפִּילוֹ נִטְמָא וְאֶפִּילוֹ נִדְּחָה מִמוּם, מה שאמרנו שלא רק אם מת הכהן גדול ונתמנה אחר בין הערבים, מקריב הממונה תחתיו את מנחת החביתין משלו ואין מקריבן משל הראשון, יש להסתפק האם כוונת הברייטא לא רק אם מת,